

Salzburg Conference for Young Analytic Philosophy 2014 Salzburg, Austria, 4-6 września, 2014 roku

Wydział Filozofii Uniwersytetu w Salzburgu zorganizował trzydniową międzynarodową konferencję filozoficzną. W zamyśle organizatorów, konferencja ta miała być forum dla młodych adeptów filozofii z całego świata, którzy chcieli zaprezentować wyniki swoich badań, o ile były one osadzone w metodologicznej tradycji filozofii analitycznej. Konferencja nie miała przewodniego tematu. Organizatorzy przyjęli, że wszystkie tradycyjne zagadnienia filozoficzne mogą być podejmowane na sposób analityczny, czyli, według przyjętego przez organizatorów jej rozumienia, z nastawieniem badawczym wzorowanym na naukach ścisłych, takich jak fizyka czy matematyka, a będącym w opozycji do nastawienia literackiego czy poetyckiego. Wszystkie referaty miały, w zamierzeniu, odznaczać się minimalizmem, użyciem jasnego języka i przedstawieniem zrozumiałych argumentów.

Konferencja, w skrócie nazwana SOPhiA 2014, była już piątą edycją organizowanego corocznie spotkania. Dotychczas liczba wystąpień wska-

zuje trend wzrostowy: 45, 47, 54, 61 i w 2014 roku – 67 referatów. Na tegoroczne spotkania złożyły się, prowadzone przez zaproszonych gości – cztery wykłady plenarne i dwa warsztaty, oraz 61 referatów zgłoszonych przez studentów i doktorantów. Głównym językiem konferencji był język angielski, ale zdarzyły się również referaty w języku niemieckim. Do Salzburga zjechali reprezentanci osiemnastu państw z Ameryki Północnej, Europy i Azji. Przeważającą większość stanowili jednak reprezentanci państw europejskich. Polska była reprezentowana dość licznie, przez siedem zgłoszonych wystąpień: czterech młodych filozofów przyjechało z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dwóch z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jeden z Uniwersytetu Warszawskiego.

Poranne warsztaty, które odbyły się pierwszego dnia konferencji, miały formę serii referatów połączonych szczegółową tematyką. Pierwszy z warsztatów, zatytułowany *Tense vs Tenseless Theories. New insights to and applications of the philosophy of time* dotyczył aktualnej debaty na temat natury czasu

i możliwości przekładu – bez utraty pierwotnego znaczenia – czasowych wyrażen naukowych na wyrażenia bezczasowe. Warsztat ten miał za zadanie stawić czoło dominującemu współcześnie – zdaniem organizatorów – podejściu bezczasowemu. Pierwszy referent Johannes Grössl wyeksplikował aparat pojęciowy i istotę stanowisk w sporze o podejście czasowe/bezczasowe, odwołując się przy tym do prac A. Priora i D.H. Mellora. Drugie wystąpienie przypadło Thorbenowi Petersenowi, który skrytykował atemporalne stanowiska A. Sida i B. Skowa. Następnie Sonja Deppe argumentowała, że Bergsonowskie doświadczenie czasu ciągłego może być ujęte tylko za pomocą wyrażen czasowych. Florian Fischer, bazując na koncepcjach R. Carnapa, starał się wykazać, że wbrew temu co twierdził ten ostatni, centralne twierdzenia logiki nauki muszą być wyrażane w ujęciu czasowym. Jako ostatni referat wygłosił Cord Friebe, który bronił ujęcia czasowego w oparciu o teorie fizykalne.

Drugi warsztat o tytule *Social Epistemology and Joint Action in Science* poruszał tematykę metodologii nauki i epistemologii sformalizowanej. Wiodącym problemem warsztatu było zagadnienie metod agregacji przekonań. Pierwszy referent Paul Thorn, mówił o meta-indukcyjnej metodzie najlepszej alternatywy i jej związkach z problemem oceny epistemicznej wydajności grupy. Referat Anny-Marii Eder dotyczył wyższości tak zwanego bayesianizmu pluralistycznego nad monistycznym. Efekty konsolidacji me-

tod meta-indukcji i pluralistycznego bayesianizmu przedstawili natomiast Peter Brössel i Christian J. Feldbacher. Ostatni z referentów Cédric Paternotte streścił wyniki ostatnich badań Lina i Kelly'ego, oraz Leitgeba dotyczących epistemologii łączącej przekonania ilościowe z jakościowymi i poszerzył ją o uwzględnianie czynników pozaepistemicznych.

Pierwszy z wykładów plenarnych odbył się po warsztatach i stanowił oficjalne rozpoczęcie konferencji. Profesor Elke Brendel z Uniwersytetu w Bonn wygłosiła referat o tytule *Disagreement and Epistemic Relativism*. Przyjmując, że prawdziwość każdego twierdzenia jest zrelatywizowana do zależnych od kontekstu standardów wiedzy, profesor zastanawiała się przy jakich warunkach będziemy mieć do czynienia z faktyczną, racjonalną różnicą zdań między adwersarzami. Referentka scharakteryzowała semantykę kontekstualistów i relatywistów oraz przedstawiła taksonomię różnych typów różnicy zdań. Końcowym jej wnioskiem było stwierdzenie, że ani kontekstualizm, ani relatywizm nie są w stanie ująć pewnych ważnych własności definiujących sytuację różnicy zdań w kwestii twierdzeń uznanych za wiedzę.

Wykład otwierający drugi dzień konferencji pod tytułem *Formalization and Wide Reflective Equilibrium* zaprezentował profesor Winfried Löffler z Uniwersytetu w Innsbrucku. Zastanawiając się nad mnogością możliwości formalnego przekładu określonego tekstu napisanego w języku natural-

nym, przedstawił ogólną propozycję kryterium adekwatności danej formalizacji tekstu. Propozycję tę określił mianem *równowagi refleksyjnej* pomiędzy intuicyjną oceną struktury i jakości argumentu, oceną jego struktury i jakości po formalizacji i ustaleniem zaplecza ważnych kontekstowych założeń argumentu. Wystąpieniem kończącym drugi dzień konferencji był referat zatytułowany *Aristotle's Insight and the Modest Conception of Truth* autorstwa profesora Benjamina Schniedera z Uniwersytetu w Hamburgu. Autor przedstawił w nim maksymę Arystotelesa stanowiącą: „ktoś jest błąd” jest prawdą, ponieważ jest błąd – ale nie odwrotnie. Odwołując się do Künnego minimalistycznej koncepcji prawdy, starał się przedstawić ścisły dowód dla tejże maksymy.

Ostatnim wykładem plenarnym, zamykającym trzeci dzień konferencji, było wystąpienie pani profesor Jeanne Peijnenburg z Uniwersytetu w Groningen, pod tytułem *Lewis, Reichenbach, and Fading Foundations*. Przedstawiła ona pogląd C.I. Lewisa na temat konieczności założenia istnienia zdarzenia/przekonania/twierdzenia pewnego, dla zachowania sensowności twierdzeń probabilistycznych. Porównała je z opozycyjnym stanowiskiem Reichenbacha i wskazała doniosłość tej kontrowersji dla współczesnej epistemologii, w kontekście zjawiska *zanikających fundamentów*.

Referaty zgłoszone przez studentów i doktorantów zostały podzielone na 10 bloków tematycznych: filozofia umysłu (12 referatów), etyka (10), fi-

lozofia nauki (9), filozofia języka (7), metafizyka i ontologia (7), epistemologia (5), historia filozofii analitycznej (4), filozofia religii (3), logika (2) i filozofia teorii działania (2). Aby wszystkie przewidziane wystąpienia odbyły się w ustalonym trzydniowym terminie konferencji, konieczne było ich rozdzielenie na cztery równoległe sesje. Z perspektywy słuchacza „analityczność” prezentowanych argumentów była dość zróżnicowana: wiele referatów spełniało kryteria postawione przez organizatorów, ale zdarzały się też referaty niejasne lub bardzo ogólne. Te drugie miały z kolei tę zaletę, że były dostępne dla szerszego grona odbiorców, w przeciwieństwie do wielu bardzo specjalistycznych referatów – co prawda precyzyjnych, ale zrozumiałych wyłącznie dla osób wtajemniczonych w dyskusję nad wąsko zarysowanym zagadnieniem. Spośród bardzo szerokiego wachlarza prezentowanych problemów, interesującym może być przedstawienie tematów, jakie zaoferowała podczas tegorocznej edycji konferencji młoda polska reprezentacja. Stanisław Ruczaj z UJ w referacie zatytułowanym *Faith as a Cognition and Faith as a Relationship* bronił tezy, że wiara/niewiara nie powinna być analizowana w kategorii zjawiska poznawczego, ale w kategorii relacji interpersonalnej. Adam Paweł Kubiak z KUL w referacie *Must Null Hypothesis Significance Tester Get Confused by Different Sampling Designs?* bronił klasycznego podejścia w statystyce, proponując filozoficzne kryteria odpierające zarzut Lindleya

i Phillipsa związany z regułą zatrzymania procesu pobierania prób podczas obserwacji. Bartłomiej Czajka i Jędrzej Grodniewicz z UJ w referacie *Tracking Objects. Trace-Based Theory of Singular Thoughts* zaproponowali teorię jednostkowych myśli o obiektach, która unifikuje rozwiązania dotyczące myśli o obiektach istniejących i nieistniejących. Konrad Zaborowski z KUL w referacie *Does a Sapiential Dimension of Science Exist? Some Remarks on Nicholas Maxwell's Conception of a New Paradigm of Doing Science* streścił i skomentował stanowisko Nicholasa Maxwell'a, postulujące zmianę paradygmatu nauki na taki, w którym centralnym celem nie będzie nabywanie wiedzy, ale nabywanie mądrości. Karol Kleczka z UJ w referacie *Manifestation Argument and Ontological Commitments* bronił tezy, że mówiący używa znaczenia

zdania poprzez asercję obserwacji, która stanowi uzasadnienie dla prawdziwości zdania, a użycie znaczenia nie wymaga przy tym uzyskania żadnych dodatkowych warunków wykraczających poza obserwację. Paweł Zięba z UJ w referacie *In Search of the Holy Grail of Epistemology* argumentował, że epistemologiczny dysjunktywizm D. Pritcharda wymaga, wbrew jego własnym twierdzeniom, odwołania do dysjunktywizmu metafizycznego. Anna Pietrulewicz z UW w referacie *Direct Perception and Naturalistic Intentionality* omówiła stanowisko naturalistycznego podejścia do intencjonalności i skrytykowała możliwość interpretacji intencjonalności, jako podobnej do postrzegania możliwości działania przedstawionych podmiotowi przez środowisko.

Adam P. Kubiak